

Zastaw łączny

Temat zastawu łącznego incydentalnie pojawia się w polskiej literaturze od wielu dziesięcioleci. Pomimo to, nie doczekał się on szerszego opracowania. W przeciwieństwie do hipoteki łącznej, instytucja zastawu łącznego nie została bezpośrednio uregulowana w przepisach – w sposób wyraźny nie normuje jej ani kodeks cywilny, ani ustawa o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów¹. Z tego powodu wokół dopuszczalności ustanowienia zastawu łącznego oraz jego charakteru prawnego narosło wiele wątpliwości. Celem niniejszego artykułu jest wyjaśnienie pojęcia zastawu łącznego, próba wyodrębnienia poszczególnych jego typów oraz analiza jego dopuszczalności na gruncie prawa polskiego².

PAWEŁ SKURA

Pojęcie i klasyfikacja zastawu łącznego

Przez zastaw łączny rozumie się prawo zastawu, które obciąża więcej niż jeden przedmiot³. Biorąc pod uwagę moment powstania zastawu łącznego, w mojej ocenie można wyodrębnić dwa podstawowe typy, tj. zastaw łączny pierwotny (umowny) oraz zastaw łączny wtórny. Zastaw łączny pierwotny (umowny) już od momentu ustanowienia obciąża więcej niż jeden przedmiot, natomiast zastaw łączny wtórny początkowo zostaje ustanowiony jako standardowy zastaw obciążający jeden przedmiot, a następnie, po wystąpieniu określonego zdarzenia prawnego, zmienia swój charakter na zastaw łączny.

Zastaw łączny pierwotny (umowny) – analiza abstrakcyjna

Dopuszczalność ustanowienia zastawu łącznego pierwotnego (umownego) jest sporna. Na tym tle w doktrynie zarysowały się trzy główne stanowiska.

Zgodnie z pierwszym z nich, prezentowanym głównie w starszej literaturze, dopuszczalne jest ustanowienie jednego zastawu na kilku

¹ Ustawa z 6.12.1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2017, ze zm.), dalej: „u.z.r.”.

² Analiza koncepcji zastawu łącznego została w niniejszym artykule przeprowadzona w oparciu o instytucje zastawu cywilnego oraz zastawu rejestrowego, ale przedstawione w nim wnioski co do zasady pozostaną aktualne również w stosunku do innych typów zastawów.

³ Por. J. Szachulowicz [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I (red. K. Pietrzykowski), Warszawa 1999, komentarz do art. 306, pkt 6; T. Czech *Ustawa o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów. Komentarz* [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz* (red. K. Osajda), Warszawa 2018, Legalis, komentarz do art. 1 u.z.r., pkt 24.2; K. Szadkowski [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. I (red. M. Gutowski), Warszawa 2018, komentarz do art. 306, pkt II.1.